Parengė Visagino ,,Atgimimo“ gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė Jolanta Deksnienė

Klausimai pagal vadovėlį (82-84 psl.)

1. Kokį tradicinį lietuvininkų gyvenimo būdą ardė kitataučiai?
2. Kokį pavojų jautė K.Donelaitis ir jį siejo su kitataučių apsigyvenimu ML?
3. Dėl ko apgailestavo poemos kalbantysis?
4. Kaip išreiškiamas palankus kitataučių požiūris į lietuvininkus?
5. Su kokiais tikslais susipina švietėjiškas tikslas?
6. Kaip reikėtų suprasti kalbančiojo mėgavimąsi aprašant valgius?

Poemos veikėjai, Pričkus, 85 psl.

1. Kokiu vertinimu remiasi K.Donelaičio skirstymas į ,,viežlybuosius“ ir ,,nenaudėlius?
2. Ką sužinojome apie Dočį?
3. Pričkaus kilmė ir vieta lietuvininkų bendruomenėje
4. Ką Pričkus smerkia? Ką Pričkus teigia?
5. Kas labai žemina Pričkaus orumą?
6. Kodėl Pričkus yra geras seniūnas?

,,Žiemos rūpesčiai“

Kuo žiema bloga, o kuo – gera?

Iš debesių žiema po tam iškišusi galvą
Nei pikčiurna kokia su šūdais rudenio barės
Ir su šalčiais jo šlapius nudegino darbus,
Ik ji jau po tam, rudens iškuopusi šūdus,
Ant visų baisių klampynių kelią padarė
Ir su rogėms vėl skraidyt ir čiuožt pamokino.

Kuo džiaugiasi ir didžiuojasi poetas?

Žinot juk visi, kaip kožnas Lietuvą giria
Ir kaip daug svetimų žmonių, kad mus pamatytų,
Iš visų kampų šio svieto jau susibėgo.
Ne tikt vokiečiai visoki mus pažiūrėti,
Bet ir daug prancūzų mus mylėt susirinko;
Taip kad ir lietuviškai kalbėdami valgo
Ir jau rūbais mūs, kaip mes, vilkėti pagavo;

Dėl ko Lauras pyksta ant ant kitataučių?

Rods, - tarė Lauras, - rods taip reik gyvent gaspadoriams,
Kad jie nor gyvent kytriai ir pilnavot ūkius.
Vokiečiai lietuvninką per drimelį(kvailį) laiko,
O prancūzpalaikiai į jį žiūrėdami šypsos.
Šypsos rods, o tik mūsų šauną garbina **duoną**
Ir **dešras rūkytas** su pasimėgimu valgo.
O štai, jau lašinių lietuviškų prisiėdę
Ir mūs **alų su gvoltu jau visą sugėrę,**
Viežlybus lietuvninkus išpeikt (išbart,pasijuokt) nesigėdi.
Tu **prancūziškas žioply su šveisteriu storu**
Ir kas dar daugiaus susibastėt(atvykot) Lietuvą vargint,
Kas jums liepė mus ir žmones mūsų paniekint?
Ar negalėjot ten pasilikt, kur jus nuperėjo (pagimdė)
Ir varles bei rupuižes jus ėst pamokino?"

Koks Krizas? Kas jam nutiko?

Argi netyrėte, kaip mūsų mylimą Krizą
Pernai neprietelius Dočys susvilino visą?
Tas **širdings** žmogus, kaimynu mūsų bebūdams,
Kožną vis **lietuviškai mylėdavo sėbrą**.
Ypačiai ir labiaus **šeimyną** jis savo mielą,
Kaip save patį čėdydams, **mylėt nepatingo**.
Darbą nei vienam jisai **n'uždėdavo sunkų**,
O prisidirbus kiekvienam, kaip reik gaspadoriui,
Vis **gardžiai** keptus ir virtus **duodavo kąsnius**

To žmogaus namelius Dočys kaip jau paminėjau,

Pypkį sau užsidegęs ir kirmyt nusibastęs,

Naktyj prieš gaidžius taipo supleškino(sudegino) pernai,

Kad iš namo jo vos kuolas viens pasiliko.

Prie ko priveda nedorybingas gyvenimo būdas?

...Dočys varnienos ėst permier (labai) užsigeidęs,
Biedžiui tam glūpam ... puloką (šautuvą) davė,
Liepdams, kad jam tuo nušautų dvylika varnų.
Duraks, paikas (kvailas) vaiks, gaspadoriaus savo pakluses,
Varnų mušt tuojaus kiek reik su puloku bėgo.
Štai, ant kraiko jis išvydęs didelę varną,
Šovė taip durnai, kad šaudams uždegė skūnę
Ir kaimynų tuo visas supleškino trobas;
Bet ir Duraką puloks perplyšdams pagadino. (sužeidė)

... amtsroto **šykštumas** buvo be soties,
Ir kad kartais jis vargdieniui duodavo grašį,
Tai tuo **tris naktis dėl to miegot negalėjo**;

Sako, kad jisai dėl to taip ubago baidos,
Kad jam naktyj apmauduot ir verkt nereikėtų;
Nės jam šilings duots sapne kaip grieks pasirodo.

Štai kokia nečėstis! **Šilingo pasigedo**

Amtsrots dėl iškados tos taipo **nusigando,**

Kad per visą naktį vėl miegot negalėjo,

O, išaušus jau, taipo **sumušdino Pričkų,**

Kad vos tris dienas sulaukęs **numirė biedžius**.

Luominės santvarkos pagrindimas

Tič, - tarė Selmas, - ne per daug dėl to nusiminkim!
Juk be **dievo** sviete nieks negal nusiduoti.
Ponai žemės šios negal be jo **ponavoti,**
O mes **būrai** vėl be jo negalime **vargti.**
Kožnas tur, kaip dievs jam skyręs yr, pasikakint.
Tas, kurs užgimdams aukštai kaip pons atsisėdo,
Mislyt tur, kad jį tenai miels dievs pasodino;
O tasai, kurs užgimdams būru prasidėjo,
Gėdėtis vyželių būriškų neprivalo,
Kad tikt viežlybai kaip reik atliekt savo darbus
Ir labiaus, kad jis širdingai bijosi dievo.

Kur yra būrų viltis?

Ak, kur dingot, ak, jūs jaunos mūsų dienelės!
Rudenis ir žiema grožybes jūsų sudarkė,
O mums, diedams, jau vainiką žilą nupynė.
Vei, broleliai, seną vėl nulydėjom metą
Ir visokius jo vargus taip jau nulydėjom.
Ką mums naujas mets ir vėl atkopdama saulė,
Kad mus sviete dievs laikys, toliaus sudavadys,
Dar ikšiol nenumanom ir žinoti negalim.

Kur yra būro stiprybės šaltinis?

Ant laukai šalti, kurių mes nugarą minkštą
Vasarą rėžėm ir grūdelius bėginėdami barstėm,
Dar su ledais ir su pusnynais miegt užsikloję
Irgi nerodo, ką mums dievs dosnings pažadėjęs
Ir surokavęs yr, kaip mes dar sviete nebuvom.
Bet pamatysim, kad jau vėl su padėjimu dievo
Vasara rodysis, ir mes vėl šilumą jausim.
Čėso reik, to čėso tikt kantriai palūkėkim.